

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK VEZETÉNY EGYZER-
szombaton és egyes rendeli-
vül átközlőkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi Könyvtár (városi),
földszint 7. sz. íde költendő
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi Könyvtár-vállalat
irodája, íde költendő
az előfizetési díjak és híre-
lések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadóhivatalos: A VÁROSI KÖNYVTÁR-VÁLLALAT.

Napidíjas irnokok nyugdija.

Debreczen sz. kir. város napidíjas irnokai nemrégig folyamodtak a városhoz, hogy vegye be őket a nyugdíjintézmény tagjai közé. A kérvényt a nyugdíjellenőrző bizottság áttette a szervezeti szabályzat átdoigazására kiküldött bizottsághoz, mely annak idején bizonyára érdemileg fog foglalkozni a kérelem tárgyával.

Mi már egy alkalommal szóvá tettük lapunk hasábjain a napidíjas irnokok mozgalmát. Szívesen pártoljuk őket ez alkalommal és még szívesebben támogatjuk törekvéseiket a jövőben is, mert méltányosnak találjuk kérvényüket és igen óhajtánánk, ha igazságos ügyök méltányos megoldásra találna.

Ezen törekvésünk munkájában azonban legyen szabad néhány szót mondani általánosságban napidíjas irnokainkról. Itt-ott talán fájni fog az az igazság, amit el fogunk mondani, de talán lesz annyi haszna, hogy egyeseket, akik a tanulás felülján megállnak és energiájukat elvesztve otthagyják az iskolákat, gondolkodásba ejtünk és elhírsztjük a napidíjas pályától és foglalkozástól. Elvégre is ez nem pálya és csak azok lépnek rá, akik minden áron le akarják rázni magukról az iskola porát előbb, mint kellene, vagy pedig, mint más pálya hajótöröttjei sereglének az, író, vagy jobban mondva másoló asztal mellé. Vannak ismét, akiket az urhatnomság visz az irodába, a cím, melyet más pályán talán nem osztógalnak oly bőven. És ezen egészségtelen törekvéseknek a legtöbb esetben elégedetlenség a vége, közepe a megélhetés lehetetlensége, kezdete pedig a nyomor legelső lépcsője. Mert, hogy valaki uri ruhában járjon két vagy harmadfél korona napidíj-ból, amellett családát tartson, ez merő képtelenség a mai világban. Ez az állapot egy irtózatos, csak legtrikább esetben változható és jobbra fordulható küzdelem a létért, szürke, fekete napok sokasága, tele a bizonytalan jövő félelmes rettegésével, hogy mi lesz, ha a küzdelemben megtört erő elfogy, a kéz reszket és a szem elromlik.

Mindezeknek a meggondolása riassza el az ifjúságot attól, hogy a közép, vagy kereskedelmi iskolák egy-két osztályának kétes becsű bizonyítványával a városhoz jöjjen megélhetést keresni. Sokkal jobban teszik helyett, ha megkötözzük szorgalmukat és tovább tanulnak vagy ipari pályára mennek, melyen még mindig megtalálhat-

ják ügyes kézzel és szorgalommal a megélhetés eszközeit.

Ezeknek elmondása után rátérünk most már a napidíjas irnokok kérelmére, — melyben a nyugdíjjogosultak közé való felvételükért esedeznek.

A mai világban, midőn a megélhetés gondolái között és a jövő bizonytalansága révén mindenki igyekszik öreg napjaira magát és családját valami uton-módon biztosítani, mint már felelőbb említettük, meg tudjuk érteni a napidíjas irnokok aggodalmát. Ha már nyomorogni kell nekik egy hosszú életen és sovány fizetés mellett görnyedni az íróasztalnál, legalább ki kell verni lelkükből a bizonytalan jövő aggodalmát. Abban az egyhangu munkában, melyet ők végeznek, éppen úgy megőrölnének az idegek, mint más dolog sulya alatt. Hosszu évek becsületes szorgalma ne vesszen tehát kárba és azt a szegény napidíjast, ha előrégszik és életének végszakáig nem tudott előre menni, ne: dobjuk ki a bizonytalanságból. Úgy sem lesz sok az, amit szolgálatai után adni tudunk neki, de legalább megmentjük a kétségbeeséstől és öreg korában a nyomortól.

Nézetünk szerint utat és módot kell tehát találni annak, hogy a napidíjas irnokok tagjai legyenek a nyugdíjszabályzatnak, ámbár jól tudjuk, hogy ez nagy terhel ró a nyugdíjalapra, mely máskülönbön is meg van terhelve. Ne feledjük azonban, hogy a napidíjas irnokok háznak apró kerekerei a közigazgatásnak és munkájukat épp úgy nem nélkülözhetjük, mint az állam. Viszont az se feledjük el, hogy közöttük igen sokan vannak, akik nem tudnak előre menni részint azért, mert nincsenek pártfogók, részben mivel sokkal szerényebbek, hogységek ilmodtanul túlekedjenek egy-egy megüresedett irnoki állás után. Maradnak tehát egész életükön keresztül napidíjas irnokok és boldogán kell magukat érezni, ha évek eltelté után a jóakarattal 20—40 fillérrel emeli napidíjukat. Pedig vannak köztük olyanok, akik nemcsak a gépies másolást végzik, hanem fogalmaznak is és szép eredményes munkát végeznek, de mivel nincs szerencsésük, mert ezt eldobták akkor, mikor a díjnoki állás után esengtek — maradnak díjnokok életük fogytáig, vagy addig, míg a betegség ki nem űti kezükből a sovány kenyeret addó tollat.

Minden esetre nagy körültekintéssel kell ezt a kérdést megoldani. Nem szabad nagyon súlyos

terhet róni a nyugdíjalapra, mely így sem tudja a házi-pénztár külön segítsége nélkül a reánehéződő terhet viselni.

Hogy pedig a napidíjas irnokok kérése teljesíthető legyen, első sorban és pedig éppen az ő érdekében fokozatosan kevesbbiteni kell a napidíjas irnokok számát. Végig értük a nagyobb városok segéd- és kezelő-személyzetét, de aránylag nem találunk sehol annyi napidíjas irnokot, mint városunknál. É a leszállítás azonban tör-ténjék fokozatosan oly módon, hogy az önként távozzot, vagy fegyelmi uton elmozdított, vagy előléptetés folytán megüresedett napidíjas irnoki állásokat ne töltsse be a polgármester ur. Mert amily mértékben ellene szólnánk a napidíjas irnokok tömeges elbocsátásának, épp olyan melegen óhajljuk a létszám kisebbitését, mert azt szeretnénk, hogy egy bizonyos hosszabb időn át szorgalmasan dolgozó és gyakorlat által kiügyesedett napidíjas irnokok nemesak állandóan alkalmaztatnának, hanem öregségükre mint ilyenek valamelyes nyugdíjat is kapnának.

A multnak hibáit, midőn a letörtek siettek az irodák mensvárába, egyszerre és oly módon, hogy a használható erőket is elvágjuk, nem lehet eltüntetni, ellenben a fokozatos takarékoság itt is érvényre juthat.

Most már csak az a kérdés, hogy miképpen oldjuk meg ezt a nehéz kérdést.

Elsősorban is oly módon lehetne a napidíjas irnokok ügyét és jövőjét biztosítani, hogy mind-azokat, kik tíz éve vannak egyfolytában a város szolgálatában alkalmazva, 1909 január 1-től bevennénk a nyugdíj-jogosultak közé a szolgálatban eltöltött tíz évvel, akik hat éve szolgálnak a városnál, azok 1911-ben jutnának be a jogosultak közé, akik pedig öt éve át szolgálnak, azoknak nyugdíj-jogosultsága 1913-ban kezdődnek és akkor az öt év egyszerre tizet számítanak. Természetesen módosítani kellene a szervezeti-szabályzat ama pontjának, mely a díjnokok elbocsátását és felvételt a polgármester ur hatáskörébe utalja, legalább oly módosítást nyerne ez a pont, melyet mi továbbra is fentartanánk vélünk, hogy a nyugdíjra jogosult díjnok, vagy jobban mondva az a díjnok, aki már nyugdíjképes, csakis fegyelmi uton volna állásától elmozdítható.

Ha pedig ez nem volna keresztülvihető, vagyis ha a jelenlegi napidíjas irnokoknak a nyugdíj-jogosultak közé való felvétele nehézségekbe ütköznék, ugy a napidíjas irnokot köteleznie kellene az országos díjnok nyugdíjintézetbe való belépésre, ugy azonban, hogy a nyugdíjba való befizetést a város teljesítendő helyettük. Ezt a mód-ot azonban csak a legvégső esetben kellene elő-venni és mint említettük, inkább a díjnokok létszámának fokozatos apasztásával kell behozni azt az összeget, amellyel esetleg megterhelnénk a nyugdíjalap pénztárát.

A szervezeti szabályzat átdolgozására kiküldött bizottság, valamint a nyugdíjszabályzat módosítási munkálatainál bizonyára meghányják-veitik a napidíjas irnokok kérelmét. És nincs okunk kételkedni, hogy kérésünk valamelyes

formában meghallgatásra talál már csak azért is, mert itt az ideje, hogy az ő hajlott napjaikról is gondoskodjék a város.

A vízvezeteki kutakról.

Megszoktam a tekintélyek előtt hajolni és a szak-emberek véleményét mindenkor elfogadom. Éppen azért egy pillanatig sem kételkedtem a felett, hogy a vízvezeték tíz kutja annak idején el fogja látni bősé-ges vízzel a várost. A vízvezeteki kutak ügye annyi retortán ment keresztül, hogy szinte lehetetlen, hogy a nyერendő víz jóságában és bőségében a tudomány tévedhetne és a laikusoknak adna igazat a jövő, azon laikusoknak, akik éppen annyit értenek a kutak furá-sához, a földrétegekhez és egyéb dolgokhoz, mint a közmondásos hajdu a harangöntéshez.

De nálunk már megszokott a dolog itélkezni clevenek és holtak felett. Az areopag azonnal elér-kezik, mihelyest nem tetszik neki valami. És mivel nem tud ítélte előtt a dolgok mélyére hatni, az aprólékoságon próbálja köszörülni az esztét, közbe-közbe a nagyobb dolgokat is feszegetve végtelen sok járatlansággal és felületességgel.

Pedig a közügyeket sohasem szabad felületesen elbirálni és a gyöngébbek előtt népszertülnéni tenni. Nagy alkotások nem épülnek fel akadályok nélkül. Nagy tervekett nem lehet minden családás nélkül megvalósítani. És még mindig jobb a kezdet kezdetén jóakarattal kezelni a közügyeket, mint elmér-gesíteni a dolgokat és előre palcát törni azok felett, akik tudásuk erejét, jóakarukat becsst, ambíciójukat, és törekvésüket viszik a létesítendő művekbe.

Nem beszélünk most arról, hogy a kutak furását vállaló Törzs és Ormai cég teljesítette-e a szerződés-ben előírt feltételeket, avagy nem. Valami tulontul nagy hibát nem követhetett el, mert a vízvezeteki bizottsági ülésen nem is vádolták a céget főbenjáró mulasztásról. Már pedig mi nem pártoltuk a Törzs és Ormai céget, mert az volt a különvéleményünk, hogy* a Törzs és Ormai cég nem kutturó vállalat és ha mégis vállal ily munkát, ezt az üzleti körön kívül álló szakemberekkel végezteti.

És mi ennek dacára is azt mondjuk, hogy ma-radjon ez a vállalat a Törzs és Ormai cégnél. A nehézségek, melyek a kutak furási munkáinál felme-rültek, oszlóban vannak. Kár volna most felbontani a szerződést és ismét egy másikat kötni egy új vál-lalkozóval. Az akadályok legtöbbje egy másik cégnél is felmerülhetné és cseberből vederbe jutnánk.

Az ellenőrző közegek meg fogják tenni kötele-ségüket. Városunk főmérnöke résen lesz a város érdekeinek védelmére. És ha a szakférfiak nem aggódnak a felett, hogy egy-két hónappal későbbben lesznek készen a kutak, miért aggódnak a nem szakemberek és azok, akiket talán nem is annyira a kutak vize érdekel, mint inkább az, hogy kellemetlen dolgokat mondjanak egyeseknek, akiknek személyével és mű-ködésével nincsenek valami ok miatt megelegdedve.

Az ilyen kritika se nem jogos, se nem célravezető és legkevésbé igazságos. Árt az ügynek, nem használ a városnak. Ha pedig így van, akkor kár vele az

időt tölteni, fogadatlanul prókátoroskodni és a tintát fogyasztani.

Vagyis, aki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul...

Egy bizottsági tag.

A Kossuth-szobor ügye.

Dobozban sz. kir. város közönsége hazánk nagy fiának Kossuth Lajosnak elhunytá alkalmával elhatározta, hogy a legendás idők vezető jellegének szobrot épít. Az ezen kegyeletes és hazafias célra alakult nagy szoborbizottság felkarolta az eszmét és évek sora alatt majdnem másfél-százezer korona gyűlt össze a szobor-alap javára. A város maga 100,000 koronát szavazott meg a Kossuth-szoborra, míg a többi egyesek és testületek adományozásából gyűlt össze.

A város nemrégiben átvette a Kossuth bizottságtól a szobor-alap összegének kezelését és egy szűkebb körű bizottság alakult a többi teendők keresztülvételére. Ezen bizottság aztán f. hónap 14-ikén ülést tartott Kovács József polgármester elnöklésével. Az ülésen meghívás folytán megjelent Strobl Alajos szoborművész, a világhírű mester, továbbá Gërthner műépítész. Az ülésen még ott láttuk: Oláh Károly kultúr tanácsnokot, Tüdös János drt., Tóth István építész és a bizottság jegyzőjét, Varga Károly tb. tanácsnokot.

A bizottságot üdvözölvén az elnök polgármesterrel, adja, hogy a Kossuth szoborra mintegy 138,000 korona gyűlt össze, mely a legnagyobb valószínűség szerint eléri a 150,000 koronát addig, míg a szobor költségei utalványozandók lesznek. Ezzel kapcsolatban előadja, hogy három terv van a Kossuth-szobor elhelyezésére. Egyik a nagytemplom, a másik a kereskedelmi iskola előlötti tér és a harmadik a Stenczinger-ház helye. Az első kétségkívül a legletszökebb, mert fekvésénél és történelmi vonatkozásánál fogva leginkább megfelel a kívánalmaknak, de a hatalmas nagytemplom nagy méreteivel teljesen elnyomná az alatta épülő szobrot. A bizottság nem tartja alkalmasnak a Stenczinger-ház helyén sem a szobrot, ellenben a kereskedelmi iskola előlött javasolja felállítani azt.

Mindenestre kívánatos, hogy a létesítendő monumentális Kossuth-szobor kellő elhelyezésre találjon. Mert ha sokat áldozunk erre a műre, legyen az méltó alkotás. Éppen azért nagyon helyes volna, ha többen is hozzájárulnának ehhez a kérdéshez, nehogy egy járjunk, mint a Szabadság-szoborral, mely enyelte a sok pénz és végre is kilakoltattuk lakásából és felállítottuk a város-házi adóvégrehajtó hivatal bejárata elé...

Amiket pedig most fogunk elmondani, az nem lesz kritika, sem kévebontogatás, hanem pusztán elmefuttatás a létesítendő szobor körül.

Teljesen osztjuk a bizottság ama nézetét, hogy a Kossuth-szobort a nagytemplom előlött kellene felállítani és nincs is egyéb akadály ezen tervnek, mint az, hogy a nagytemplom óriási méretei mellett bármilyen monumentális szobor is eltörlül. Leginkább történelmi vonat-

kozású motívumok szólnak ezen hely mellett, mert a nagytemplomban történt a detronizáció kimondása Kossuth Lajos ajkairól. Az eszmét azonban feltétlenül el kell ejteni, ha csak azt nem akarjuk, hogy a szobor teljesen elveszítse hatását a szemléltre.

Nem vagyunk azonban teljesen egy nézetlen a szoborbizottság azon határozataival, mely teljesen eljött a szobornak a Stenczinger-ház helyén levő felállítását. Igaz, hogy ezen telek megvétele sok pénzbe kerül, mert elmulasztottuk annak idején olesón megszerezni, de ezt meg venünk előbb-utóbb nemcsak utrendezési nézőpontból, de akkor is, ha a Kossuth-szobrot a kereskedelmi iskola előlött állítjuk is fel, mert a mostani környezet semmiképpen sem alkalmas a Kossuth-szobor elhelyezésére és gondoljuk, hogy a bizottság is akképpen gondolkozik, hogy a Kossuth-szobornak a kereskedelmi iskola előlött való felállítása csakis úgy történhetik meg, ha előbb a Stenczinger-házat megvesszük és lebontjuk. Most már csak az a kérdés, hogy nem nagyobb tere lesz-e a szobornak a Stenczinger-ház helyén, az ekképpen szabadabbá váló Takaréék és Hitelintézet palotája előlött, mint a kereskedelmi iskola előlött? Nézetünk szerint ez utóbbi esetben a mostani gyalogjárót, mely a nagytemplom főbejárata felé vezet, át kell tenni, vagyis kitolni a helyi vasút sínparja felé, ez esetben pedig ez a széles kő-kockákból álló gyalogjáró nem lesz egyenes, ami megint csak az ut esztétikájának rovására fog esni.

Ellenben, ha az ódon Stenczinger-házat megvesszük és lebontjuk, a csapó-utcai banképület díszes homlokzatot nyer, a Szilágyi-ház pedig valószínűleg modern palotává épül fel, oly szép teret nyerünk, melyen ugyancsak ellér egy kis park közepett a Kossuth-szobor és uralni fogja az egész teret és utcát. Nem lesz beszorítva, nem lesz nagyon közel a templomhoz, méretei nem fognak eltörlülni, nem lesz a kut közelében, mely semmiképpen sem illik egy ilyen monumentális szobor környezetéhez. Ezzel az elhelyezéssel végül elérjük azt is, hogy a Csapó-utca forgalmas torkolata kiszélesedik és városunk leg- és legelénkebb helye megszépül és az egész nagytemplom előlött levő tér szép perspektívát nyer.

Szives készséggel nyitjuk meg lapunk hasábjait ezen fontos kérdés tárgyalására már itt megjegyezve, hogy mi a legnagyobb bizodalommal nézünk a Kossuth szoborbizottság működése elé, mely tagjai olyan művelt férfiakból állanak, akik bizonyára megtalálják a felállítandó Kossuth-szobor legalkalmasabb helyét.

A megfagyásról.

Most, hogy a hőmérséklet alaposan leszállott, megjelennek a megfagyott emberckről szóló hírek. A tél legnagyobb veszedelme a megfagyás. A megfagyás ellen sokféle szert használnak, de ezek többnyire inkább elősegítik, mint megakadályozzák a veszedelmet. Ilyen például az alkohol is. Észszerű táp-

lálkozás, edzés, energikus jellem és erős, egészséges sziv a legjobb óvószert a megfagyás veszedelmé ellen.

Ha a hidegből a melegbe való hirtelen átmenetet kikerüljük, igen nagy hideget ki lehet bírni, a nélkül, hogy az embernek megártana, különösen, ha erős és egészséges az illető vérkeringése. Olyan hőmérsékletben, amelyben a higany és a szesz megfagy, az ember minden káros következménynek nélkül élhet. Tudjuk, hogy az északi sarkutazók még — 50 C. fok hideget is minden baj nélkül kibírtak. Ezzel szemben nagyon sokszor előfordul, hogy csekély hidegnél halálos meghűlést szenvedhet az ember, különösen, ha vérszegény, rosszul táplált, vagy szellemileg kedvetlen.

Aggastyánok, sápkóros gyermekek, iszákcsok, különösen a pálínkát kedvelők, akiknek gyöngye a szivverésök, igen hamar megfagyhatnak, ha a hideg gyöngyévé és álmossá teszi őket. A megfagyott embert nem szabad hamar fölmelegíteni, mivel a hirtelenül beálló reakció könnyen vezetetté válhat. A megfagyott, de fölegedettt még ugyan még vörös, de olyan fényes, mintha lakkal volna bevonva, mert a vér festékanyaga elváltozva a vérszektől. Az ilyen fölegedettt vér elváltozásokat idéző elő a vérkeringésben.

Még az egészséges állatot is el lehet pusztítani, ha a vérbe fölegedettt vért fecskendeznek be. Tehát a megfagyott embert csak lassan-lassan szabad fölmelegíteni, ha nem akarunk benne kárt tenni. A legjobb először a hóba temetni, azután a friss hóval ledörzsolni, utána pedig hideg vízzel mosni. Csak ezután vigyük a szobába, de ennek is fűtetlennek kell lenni, ültessék hideg fürdőbe s a szivegödret erősen dörzsolják a vízzel. Ezután hideg ágyba kell fektetni a megfagyottat és hideg takaróval begöngyölni. Sokan hideg levegőt fújnak a megfagyott ember orrába, miközben betartják az egyik orrlyukát és befogják a száját, csakhogy ez az eljárás nem hasznos, mivel sokkal több levegőt hatol be a gyomorba, mint a tüdőbe.

Ha mesterséges lélegzést akarunk csinálni, akkor legjobb, ha a beteg két karját egyforma ütemben a melléhez szorítjuk és a törzsén felül emeljük. Még egyszerűbb, ha két kezünkkel a megfagyott ember mellét és hasát minden két-három másodpercen erősen összeszorítjuk. A közönséges életben azonban inkább az apró megfagyások okoznak sok kellemetlenséget. Igen sokan szenvednek megfagyott fül, vagy láb miatt. Az ilyen megfagyott testrészek gyulladással lesz. Az elsőfokú gyulladás kékes-vörös színű, majd lilává változik. A megfagyott részek megtagad, a bőr fényes és feszes lesz rajta. A fagyott részek eléinte hidegek és nehezen mozgathatók, szurós fájdalmat okoznak s olyan érzéketlenek, mintha meg volnának zsibbadva. Tavasszal, meg nyáron igen sokszor eltűnik a baj, néha azonban még akkor is jelentkezik a gyulladás.

Nagyobbfokú megfagyásnál a következmények természetesen fokozódnak s a gyulladást fájdalmas sebképződés váltja föl. A legnagyobb fokú megfagyásnál a testrészek megüskösödnek. Az üskösödés azonban nem hatol mélyén a testbe s többnyire csak a bőr felületén marad, alatta pedig könnyen gyógyít-

ható sebhely van. Ha megfagyott valamelyik testrésztünk s az itt ismertetett szimptomákat megfigyeltük rajta, nem elegítsük föl, hanem dörzsoljuk rögtön jól friss hóval, fűtetlen szobában, míg valamelyes érzést érzünk benne, azután kössük be gyolcsossal, amelyet gular- és kámforszesszel vegyített hideg vízbe mártottunk s csavarjunk rá viaszkos, vagy gutaperchás papirost.

Ha meg egészen alaposan meg akarjuk magunkat gyógyítani, akkor legjobb, ha rögtön ágyba fekszünk, a megfagyott részt flanelbe göngyöljük s jó sok izzasztót veszünk be.

Zilahi Gyula jubileuma.

Harcmin esztendővel ezelőtt forrongó szível, lázas reménységgel, a művészet szent rajongásával lépett egy kis pest-megyei község ösztetkolt színpadára először egy fiatal ember „Ripascos Pista dolmányá” volt a színdarab, amelyben örök szövetséget kötött a Muzsával. A szövetség erősnek bizonyult, mert a lelkes fiatal emberből esak hamar az ország egyik legismertebb és ünnepeltbb színművésze lett, akit széles e hazában mindenki csak „Zsülnek” becézett.

Harcmin éve annak, hogy Zilahi Gyula az ország „Zsülje” színpadára lépett. Ez a harcmin év első és ragyogó bizonyága a magyar lélek hatalmas teremtő erejének. A semmivel sem törődő, gondatlan ifjúból mihelyt a színpadra lépett, gondolok, analízis lélek lett, amely széket, aztán újból megkonstruálta szerepét, bevonta azokat csodálatosan fényes mázzal, a magyar szellem finom patinájával. Olyan kritikusok is, mint Rákosi Jenő bámulva kérdezték — honnan veszed ez a fiatal művész anyyi új színt, hogy minden alakítása üdőbb és csillogóbb az előbőinél. Az ő, a nagy tehetség előtt meghódoló a kritika s a szigorú Rákosi Jenő így kiált fel egyik bíralatában: „Ezt a művészt az Isten jókedvében teremtette a magyar színpadnak”.

A harcmin esztendő szakadatlan diadalok láncolta Zilahi Gyulának. Előbb a vidéken, majd pedig, amikor Paulay Ede Debreczenből a Nemzeti-Színházhoz szerződött, a fővárosi közönség elől csillogtatja művészetének drága köveit, az ország első színházában magyar szerzőköt, klasszikusokat egyenlően interpretál, de nagyobb szeretettel viszi sikerre a magyar darabokat. Csiky Gergely síheder alakjának szobrot érdemlő megtestesítője. A Cifra nyomorúság Mádi Simijét azóta nem játsáak a Nemzeti-Színházban, csak elcsinálják. A király házasodik Kiskoppai Imréje a maga mesterkéletlen kedvességével szinte fényes szerepe a művészek. A dolovai nábob leányának Bilicskyje? Van-e ki e szerepet nem ismeri. Hangos volt Zilahi sikeréről az egész ország, amikor ez a darab színre került.

A három nagy szereppel csak a harcmin év jelentős diadalait emeljük ki, amelyek a magyar színművészet történelmével függenek össze. A sikerek légióját ugyanis bajos volna felsorolni, mert akár hányszor lépett a színpadra Zilahi Gyula, neki mindig nyert ügye volt.

A művészt jubileumi esztendője a debreczeni színház igazgatói székében találja. Innen került fel dicsőségének színelhelyére a Nemzeti-Színházba s most itt ünnepli meg az évtorodulóját. A Zilahi jubileum, amelyen részt vesz a város tanácsa, a színházi bizottság, a Nemzeti-Színház, az ország minden szintársálatá. Február havában fog lezárni s négy este vére tervezve. Ripascos Pista dolmányá, Cifra nyomorúság, A dolovai nábob leánya és A király házasodik-ban, a Ripascos Pista dolmányában a címszerep volt Zilahi első szerepe. Csiky Gergely Cifra nyomorúságában „Mádi Simi” szerepében lépett fel először a Nemzeti-Színházban, mely első diadala után azonnal szerződte őt Paulay Ede. Király házasodik Koppai Imre és Dolovai nábob leánya Bilicsky kadéjéhez fűződik Zilahi fővárosi fényes sikerei. Tehát e választott nagy színdarab Zilahi életében kimagasló esemény. A jubileum február 16, 17, 18 és 19-én lesz megtartva.

Zilahi jubileuma ünneplésében bizonyára lelkes szeretettel vesz részt Debreczen közönsége, amelynek mindig kedvence volt az istendáldotta művész.

29.694.
1907. szám.

Somogy vármegye alispánjától.

Valamennyi megyei és városi törvényhatóság első tisztviselőjének.

Körözwény.

»Somogy vármegye Kaposvári Közkórházában 1907. évi július hó 2-án magát Baán Jánosnak nevező dombóvári születésű, szemcse-pusztai lakos cselédnek valló egyén lett ápolás céljából felvéve; a levezetett nyomozás során azonban fenti állításai valótlanoknak bizonyultak.

Miután pedig Baán János jelenleg ismeretlen helyen tartózkodik, nyomozandó és feltalálás esetén születési és illetégségi viszonyaira nézve tüzetesen kihallgatandó és eredmény esetén a felveendő jegyzőkönyv 29.694/1907. számra való hivatkozással 60 nap alatt közvetlenül Somogy vármegye alispánjához küldendő.

Nemleges értesítés mellézendő.

Kaposvár, 1907. évi december hó 21-én.

Kacsovics Lajos,
alispán.

A városi muzeumból.

Dr. Thaly Kálmán Debreczen város Muzeumának.

Debreczen sz. kir. városi Muzeuma igen kellemes újvívi meglepetésben részesült. Maga ez az esemény nagyon illetékes, kiváló egyéntől való elismerése a városi Muzeum szükségessé voltának és méltánylása e kulturális intézmény törekvéseinek. Országos nevű történettudós, akit Kossuth Lajos „magyar Tacitus” névvel tisztelt meg, a mi muzeumunkat szemelte ki arra a kedves feladatra, hogy majdan az ő halála után (amit Isten minél későbbben hozzon el!) halhatatlan érdemű irodalmi tevékenységére vonatkozó nagy becsű ereklyéket írói munkássága színhelyén, lakásán lévő tárgyakat, maradó értékű művei megalkotásának mintegy a szemtanúit részeszerint Debreczen város nem rég alapított muzeuma őrizze, gondozza.

Dr. Thaly Kálmán, városunk diszpolgára s immár több mint 25 esztendő óta országgyűlési képviselője, II. Rákóczi Ferenc dicsőségessé emlékeztető fejedelmünk korának fáradszorgos, nagy érdemű buvára, drága hamvainak hazahozója, új esztendő napján, e végből pozsonyi lakására hivatván Oláh Károly közművelődésügyi tanácsnokot, minden törvényes formák megtartásával, halálesetre szóló ajándékozási okiratot állított ki és adott át nékie, amellyel pozsonyi lakásán és budapesti szállásán lévő számos kulturtörténeti értékű tárgyat Debreczen sz. kir. város muzeuma részére ajándékoz. Oláh Károly a napokban mulatta be ez okiratot a városi tanácsnak, ahol érthető nagy örömet keltett. Meggyőződésünk, hogy ép ilyen örömmel fogadják azt a törvényhatósági bizottság is, s akkor végérvényessé válik e hálás köszönetre méltó ajándékozási okirat.

Lehetetlen, hogy bevezető sorait szórul-szóra ne közöljük, mert abban az elhatározás indoklása is benne foglaltatik. Így hangzik:

„Én dr. Thaly Kálmán szívem mélyében hálaival eltelve azért, hogy Debreczen sz. kir. városának I. kerülete immár több mint 25 éve tisztelt meg a polgártársaktól nyerhető legszebb kitüntetéssel, a képviselői megbizással s némi viszonzásul annak, hogy Debreczen város egész közönsége 25 éves képviselői jubileumomat oly impozánsan ülte meg, ez alkalommal szeretetleken és tisztelőleken oly számtalan jelével halmozott el, s nevemre a debreczeni ev. ref. főiskolán 40.000 korona alapítványt tett: a tulajdonomat tévő s birtokomban lévő becses ereklyék s kulturtörténeti fontossággal bíró más ingóságok közül az alább részletesen felsorolandókat halálom esetére Debreczen sz. kir. város muzeumának hagyományozom.”

Ez ereklyék és tárgyak a következők:

I. A budapesti szállásán lévőek közül:

1. Strobl Alajos által mintázott saját bronz mellszobra márvány és mahagoni tartó oszlopával együtt.

2. Az 1904-iki parlamenti békeszerzés emléklapkéjének eredeti bronz mintája Teles Ede szobrásztól, szürke márványban.

3. A 400 magyar urnó ezüst koszoru ajándéka 1906-ból Rákóczi hamvainak hazahozatala emlékeül kőtáblán, címerekkel, felirattal.

4. Ugyanaz ő tőlük ezüst albumok.

5. Aranytoll, ugyan ő tőlük.

6. A Tengerhajózási Társulat plakétjének mintája, ugyanez alkalomból; Berán művésztől.

7. 1892-iki turini nagy fénykép; középütt Kossuth Lajos kormányzó, jobbján Thaly Kálmán, balján Justh Gyula arcképével, mögöttük Kossuth Ferenc. Figyelmissy ezredes, körül a képviselők.

8. Egy fejedelmi koronás F. R. monogrammos kurucz zászló csucs, bronzból.

9. Egy kassai mivű, felső lapján Rákóczi címert ábrázoló barna bőr papírtáska íróasztalra való.

10. II. Rákóczi Ferencnek a drezdai kir. palotában lévő Mányoky-féle híres arcképe eredetijéről felvett drezdai fénykép és gr. Bercsényi Miklós rézmetszetű arcképe Doby Jenőtől.

11. Thaly Kálmánnak két debreczeni 1907-iki fényképe, azon diszmagyar ruhában, amelyben Rákóczi koporsója után ment.

12. A munkácsi vár olajfestményű részlet képe a nyugati oldalról; Both Menyhért beregmegei festő műve.

II. A pozsonyi lakásán lévőek közül

a) az író szobájából:

1. Sok fiókos nagy íróasztal, amelyet az ajándékozó tudós 48 év óta használ s legtöbb munkáját ezen írta; továbbá a mellette lévő álló íróasztal, melyet szintén 32 év óta használ. Az íróasztal előtti börszék, faragott tölgyfa. Valamint az íróasztalhoz tartozó régi magyar modoru 4 darabból álló nagy réz tintatartó, melyet kezdet-

től fogva használ. Magán a tintatartó alul „S. J. 1772” van bevésve; t. i. Thaly Kálmán apja nagypapjának Isákkfalvi Sándor József, Sándor Ferencnek, II. Rákóczi Ferenc fejedelem huszár ezredesének fia, aki a kalamárist készíttette. Ugyanehez tartoznak: II. Rákóczi Ferenc rézkeretű kis atcképe babér koszorúval; két barokkstílusú nagy rézgyertyatartó; zöld-piros kigyalakóból faragott levélnyomtató és ugyanolyan kőből való íróntartó; egy spanyol alabárdos testőrt ábrázoló toledói tör, bronz alakkal, acél alabárdal, talapatába a Thaly cimere bevésve; egy bronz tájca halászcipővel ábrázoló dombor műben; II. Rákóczi Ferenc bronz mellszobra, melyet Strobl felügyelete alatt mintáztak. Az íróasztal tetején egy párisi művészi öntvényű díszparipa bronzból, melyet az 1867-diki koronázásra felkészült II. Rákóczi korabeli egyenruhával Thaly K. utmutatásai szerint felruházott pestvármegyei lovas bandérium tagjaitól kapott az ajándékozó emlékül. Egy pár kuruchuszárt ábrázoló rodostói kisebb gyertyatartó (II-od példányok). Az álló íróasztal felett és körülötte függő arcképek; kettő Kossuth Lajosé, a kormányzó sajátkezűleg írott ajánló névjeggyével; egy gr. Zichy Gézáé saját kezűleg írott alkalmi költeményével.

2. *Értelemrendek*, u. m. a török császári Osmanie rend I. osztályu nagy szalagja, a hozzátartozó II. rendbeli díszjelvényével. A török császári Medzsidje érdemrend II-od osztályu csillagos Commandeurje két díszjelvényével. Az olasz kir. Sz. Móríc és Lázár rend. lovas tisztí keresztje II. Viktor Emanuel királytól. (A Sz. Iszván rend jelvényeit jogutódjai kötelesek visszaszolgáltatni.)

3. *Érmekek és emlékérmek*: a) Bocskay István fejedelem tízes aranya 1605-ből. Találhatott Bereg vármegyében; 1870-ben egy kuruc vitéz sírjában, a vitéznek mellére érdemrendként fűggesztve. b) II. Rákóczi Ferenc 1703-, 1905. és 1707. években vert emlékérmek, 3 darab ezüstből, 3 darab bronzból, az eredeti matricokból. Ezekből 1889-ben Thaly kezdeményezésére (mindössze csak 8 példányt vertek Kőrmöcbányán). c) Gr. Teleki László halálára 1861-ben vert ezüst emlékérmek, a Thaly által szerzett emlékvesssel. d) Az 1896-diki ezred-évszázados kiállítás száz koronásnyi nagy aranyérme, amelyet mint a történelmi kiállítás atelnöke és egyik rendezője a kormánytól emlékül kapott. e) Ugyancsak ezen ezredévi kiállítás nagy kitüntetésű bronz plaketteje. f) Az 1898-ban vert s a kőrmöczi Nádorlárna megnyitásának emlék plaketteje ezüstből és bronzból. g) Az 1904 márc. 10-diki parlamenti békeszerzés emlékplaketteje Thalynek Teltsch által mintázott arcképével, 1 ezüst és 1 bronz-példány. h) II. Rákóczi Ferencnek több és különböző veretű ezüst és rézpenze, köztök néhány igen ritka példány.

4. *Saját munkái* kötetiből mindazon példányok, amelyekre a nemzeti Múzeum orsz. könyvtára számot tartani nem kíván.

b) *A vendégszobából:*

Debreczen, Kassa, Pozsony, Kézsmárk, Szeged, Arad sz. kir. városok, Hódmezővásárhely törv.

hatósági város, Máramarossziget korona és r. tan. város. Érsekújvár, Kerecsag, Gyöngyös r. tan. városok. Mészötarpa beregmegyei nagy község diszpoizgári oklevelei. Ezeknél megjegyzé Thaly, hogy a II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai hamvainak hazahozatala alkalmával hozzája intézett levényhatósági és társulati ádvözlő íratokat, valamint a tudományos akadémiák és egyéb irodalmi társulatok díszokleveleit a Nemzeti Múzeumban örök letétképen elhelyezett családi levéltára s irodalmi hagyatéka számára kívánta fenntartani.

c) *A házszobájából:*

1. 3 darab nagy oszcuró kép, kurucvilági lovasjeleneteket ábrázoló Rugendas spanyol festőtől és ugyanattól egy kuruc ezredes és egy kiróhanó kuruc lovas vitéz ábrázolók.

2. 1657-ből való két stockholmi rézmetszet, amelyek II. Rákóczi György fejedelem látogatását a svéd királynál és a svéd királynak viszontlátogatását ábrázolják.

3. I. Rákóczi Ferencnek Kupeczky—Artaria-féle rézmetszetű arcképe és II. Rákóczi Ferencnek 1739-ben Hágában készült szintén rézmetszetű nagyobb arcképe, hadi jelvényekkel környezve.

4. II. Rákóczi Ferencnek babér-koszorúval körülvett, az 1860-as években az ajándékozó által készíttetett művészi kivitelű írón-rajzu arcképe, melynek keretében az arckép alatt látható az 1848—49-iki 9-ik zászlóalj Világosnál szétdarabolt zászlójából egy nemzetiszínű darab, a zászlószalagon csüngött koszorúnak két babérlevélével.

5. A vásármegyei vörösvári gróf Erdődy-kastélyról, ahol a Rákóczi-levéltárat őrzik, felvett két fénykép.

6. A budapest—ferencvárosi polgárok több mint ezer aláírása emlékalbumba 1880-ból; a szilágyosmlyói hölgyek aranyalma himzett emlékalbumba 1881-ből; selyemmel himzett vörös plús album arany monogrammal, a plevani győző Gazi Osman basának sajátkezű aláírását viselő arcképével; ugyancsak Mahmud Hamdi (Freind) basának sajátkezű aláírásával ellátott arcképével, Feizi basa (Kohlmann tábornok) és fának, Hamdi beynek saját aláírásaival; továbbá rodostói és Rákóczi családja korára emlékeztető fényképekkel. Végül a Történelmi Társulattól kapott emlékalbum.

Hozzáteszi szeretettel képvislőnk, hogy ha a lakásain levő és személyét érdeklő kisebb tárgyak közül Debreczen város kiküldötte néhány darabot vásárlani kíván, abban őt örököségi gátolni nem fogják.

Az ajándékozású okirat ezekkel a szavakkal záródik:

„Határozottan kijelentem, hogy amennyiben a felsorolt ingóságok bármelyikét előző végrendeleteimben más, valamely közzintézetnek vagy más valakinek hagyttam volna, a végrendeletnek idevonatkozó részét ezenel visszavonom, hatályon kívül helyezem, szilárd akaratom lévén az, hogy a felsorolt ereklyék és ingóságok Debreczen sz. kir. város muzéumáé legyenek és így halálom után is jelképezzék azt a benső kapcsolatot, mely köztem

és Debreczen sz. kir. város közönsége közt oly hosszú időn át fennállott és hozzájáruljanak az én általam annyira szeretett nemcs város kultúrájának emeléséhez*.

Hirek.

— **Péter Gábor halála.** Részvételt vettük a gyászszegélyű lapot, mely Péter Gábor halálát jelenti. Elmúlása nem volt egészen váratlan, mert régen szenvedett már gyötrő asztmában. Most, hogy pihenőre tért, emlékezzünk meg róla szeretettel. Péter Gábor régebben a bohém fiukhoz tartozott. Szerette az irodalmat, az újságírást, a színházat, művészetet és tudományt egyaránt. Dolgozott különböző lapokban és tolla mindenkor tisztá volt. Nem járt sohasem a fellegekben, jobban érezte magát a völgyben. Érdeklődött a régi dolgok iránt, széles ismeretei voltak az archeologiai szakban és itt szerzett érdemeiért lett a városi múzeum tiszteleti őre. Mint vásárfelügyelő, hivatalát betöltötte pontosan és lelkiismeretesen, míg a hivatalából fennmaradt idejét utolsó órájáig önképzésére szentelte. Jószívű ember volt, átérezte a mások baját és igazán, szívből tudott örvendezni az örvendezőikkel. Boldog családi élet jutott neki osztályrészül jó gyermekei középett és mikor nejt elragadta tőle a halál, ezekben találta fel vigasztalását. Az elhunytáról szóló jelentés így hangzik:

Fájdalomtól lesújtva tudatjuk a legjobb apának, nagyapának, rokonnak, néhai Péter Gábor Debreczen szab. kir. város vásárfelügyelőjének f. hó 13-án reggeli 1 órakor, életének 61-ik évében váratlanul történt elhunytát. Kedves halottunk földi részei f. hó 14-én d. u. 2 órakor a Hóvayes-utca 11. számú gyászháznál tartandó ima után fog a Czegléd-utcai sarkertbe örök nyugalomra téletni. Mely végítességtételre rokonainkat, ismerőseinket, az elhunytunk kártársait szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen, 1908 január hó 13-án. Béke poraira! Gyermekei: Péter Lajos m. kir. honvédszázados és neje Balogh Ilona, Olga férjével Szücs Andrással, Jolán férjével Karap Gézával és Marika. Unokái: Szücs Pista és Béla, Karap Ilona, Béla és Irén, számos közeli és távoli rokon nevében is.

A megboldogult temetése nagy részvét mellett ment végbe folyó hónap 14-ikén. A temetési szertartást Könyves Tóth Kálmán ev. ref. lelkész vezette, gyönyörű imát és megemlékezést mondva az elhunyt felett. Az ima előtt és után a debreczeni dalárda énekelt siri énekeket. A koporsót szebbnél-szebb koszorú borították, közöttük volt a város kék-sárga szalagos koszorúja is. A gyász-dalok elhangzása után feltették a koporsót a négy lovas kocsira és a menet megindult a Kossuth-utcai temető felé, hol elhaltatták a megboldogultat. Áldás emlékeztetére!

— **Utazás a talált 900 korona körül.** Az 1905 június 14-én tartott nagy erdei virág korzó alkalmából Detrich Luiza kisasszony a Simonyi uton 900 koronát talált, amelyet nyomban bejelentett és átadott a rendőrségnek. A városi tanács, miután a pénz gazdája nem jelentkezett, letétként kezelte egy évig. Eközben jelentkezett R. L. ur és azt állítván, hogy a pénz ő

találta meg. A dolog polgári per tárgya lett és a bíróság, ha gazdája nem jelentkezik, azt a kisasszonynak ítélte. Miután az egy év határidő letelt, a megtaláló folyamodott a városi tanácshoz, hogy utalja ki részére a megtalált 900 koronát. A városi tanács a kérelmet teljesítette.

— **A földmivelési kormány új tanácsát.** A folyó évi költségvetés megokolása szerint Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter ez évben az erdőőrök gyermekeinek nevelésére két internátust fog létesíteni. Az egyiket Rózsahegyen, az ugynevezett Honvéddiaktanya épületben, a másikat pedig az idegen közből most visszacszerelt Rákóczi kastélyban Zborón. Az erdőőrök félreeső helyeken laknak és pedig legnagyobb részt nemzetiségi vidéken. Az ilyen szülők vagy idegen tanítványul elemi iskolába kénytelenek járni a gyermekeiket, vagy pedig házon kívül taníttatni. Erre pedig ritkán van pénz és sok szegény erdőőr gyermekeit egyáltalában nem iskolázhatja. Az internátusokban a gyermekek tanításáért nagyon mérsékelt díjat fognak fizetni, egyébként pedig az internátusok fedezetlenül maradó kiadásait a földmivelési tárca fogja fedezni.

— **Az idel esküdték.** Rendes esküdték: Acsódi Sándor Alföldi Károly táncmáster, Blaskovits Mihály műlakatos, dr. Borsoy Jenő ügyvéd, Csobán István gazdálkodó, dr. Csűrös Ferenc tanár, Domján Imre tímármester, Erber Jenő kereskedő, Falk Lajos bankbizományos, Frank Rezső kereskedő, Frencl Gyula kéményseprőmester, Halasi Péter gazdálkodó, Horváth Mihály szénmáster, Katona József gazdálkodó, Katz Sámuel fakereskedő, Kálmán József bérlő, Kovács István gazdálkodó, Kovács János kereskedő, Luczi Mihály gazdálkodó, Mandel Lajos kereskedő, dr. Moskovits Jenő ügyvéd, Móricz Bertalan szabómester, Vályi Nagy Gusztáv ügyvéd, Nagy József kovácsmester, Publig Ernő nyug. postatiszt, Szabados Ferenc sertséreskereskedő, dr. Szabó László ügyvéd, dr. Szöllős Dezső ügyvéd, Tamás Ferenc gazdálkodó, Tóth Gergely magánzó.

Pótesküdték: Dul Sándor gazdálkodó, Ecsedi József gazdálkodó, Kohn Lipót borkereskedő, Papp János gazdálkodó, Szikszay Géza építész, Szilágyi Bálint ügyvéd, ifj. Szücs István gazdálkodó, Trázi Lajos gazdálkodó, Zellinger Ede címfestő, ifj. Zöld János bérlő.

— **A munkásbiztosítási törvény végrehajtási rendeletei.** A kereskedelmi miniszteriumban, az érdekeltek képviselőinek és a szakértő pénztári közölgének bevonásával, szerdán kezdtek meg annak a rendelettervezetnek a tárgyalását, amelyet Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a munkásbiztosító pénztárak számvitelének, valamint statisztikai és egyéb nyilvántartásainak tárgyában készítettek. E rendelet után még a hónapban a munkásbiztosítási választott bíróságok szervezeti és eljárás szabályzata került tárgyalás alá. Készen van ezeken kívül biztosításra való bejelentéseket szabályozó rendelettervezet, a munkásbiztosítási hivatal ügyviteli és fegyelmi, valamint kezelési szabályzatainak, úgyisint az országos pénztár első veszélyességi táblázatának tervezete, és munkában van a területi, vállalati és magánegyesületi pénztárak új alapszabályainak tervezete is.

— **Az alföldi szikes talajok javítása.** Darányi földmivelésügyi miniszter elhatározta, hogy különösen az alföldi szikes területek javítására hivatott öntöző csatornák létesítésének támogatására erősebb akcióit indít azért, hogy a szikes területek öntözésének és ezzel kapcsolatban a trágyázásnak kérdése minden irányban tisztázassék.

A miniszter szándéka az, hogy az öntözésre való berendezkedésnél, valamint már berendezett, de rosszul kezelt öntözőek okoszerű kezelésében és a szükséges trágyázási kísérleteknél egyes gazdákat állami támogatásban fog részesíteni. Gondoskodni kívánt a miniszter arról is, hogy a népies mintagazdaságokkal kapcsolatban kisebbeszerű öntözőcsatornák rendezzenek be. A szikes, valamint tőzeges és egyéb talaju területeken mint-öntözőtelepeket létesítenek, amelyek kizárólag állami közegek kezelése mellett a különféle talajokra ma még megoldatlan kérdések: rétmegújítás, trágyázás stb. tanulmányozására szolgálnak. Ahol lehetséges és ahol az előfeltételek megvannak, ott a gazdasági iskolákban öntöző telepeket fognak berendezni. Célja ez akciónak az is, hogy a kertü terményeknek bolgár kertészet mintájára való öntözése a magyar kis-

gazdák körében meghonosodjék. Ezenkívül buzdításul a miniszter azokat, akik az öntözés népszerűsítése és serkentése céljából helyesen berendezett öntözést létesítenek önjerejükből vagy az állam nagyobb támogatása nélkül és azt gondosan kezelik, fentartják, jutalmazni fogja. A miniszter az öntözési akcióra 200,000 koronát vett fel az ez évi költségvetésből.

— **Tudós Hetényi János és kora.** E címen Pogrányi József, Komárom vármegye tiszti főügyésze tollából kiválóan érdekes korrajz jelent meg a könyvpiacra. A korrajz homlokterében szerző tudós Hetényi János életének és irodalmi működésének képét illeszti. A minden ízében telivér tudóst, ki az irodalom meleg szeretetét családi hagyomány gyánant örökölte és a tudomány ismereteknek nemzeti szellemben fejlesztését életfeladatának tekintette. De nemcsak az 1853-ban elhunyt tudós pap életrajzát, irodalmi és közéleti tevékenységét ismeri meg e könyvből az olvasó, de megtalálja ama 'kor kimagasló eseményeinek érdekes, vonzó történelmi leírását is, a szerepeket jellemző intimitások kapcsán és megtalálja a szabadságharc főbb mozzanatainak a politikai tevékenység rugóinak megértésére képesítő azon adatokat is, melyeket szerző kiváló történetírónak műveiből merített. A munka a tartalomhoz méltó díszszel kiadással jelent meg; ára díszkötésben négy korona. Megrendelések az „Apollo” irodalmi és nyomdai részvénytársasághoz (Budapest, V. ker., Sas-u. 13.) küldendők.

— **Fegyelmi vizsgálat a karozagi városi tisztviselők ellen.** Karozagon Klein István lapszerkesztő följelentést tett a belyugyminiszternél Tóth Kálmán polgármester, Rimaszombati István községi bíró, Szöke József ügyész, Tapossy Márton rendőrkapitány és Sere János rendőrfogalmazó ellen. A miniszter a följelentést a vármegye közigazgatási bizottsághoz küldte le, mely az előzetes vizsgálat megtartására Gosztonyi Sándor tiszteleti főjegyzőt küldte ki. Ennek megtörténte után a vármegye közigazgatási bizottsága legutóbb tartott ülésében a fegyelmi vizsgálatot a városi tanács ellen elrendelte és a följelentett tisztviselőket állásuktól fölfüggesztette.

— **Kaposvár csőd előtt.** A kaposvári vízvezeteki panamáról annak idején hírt adtunk. Ugyanis a vízvezeteki mű költségvetését a város kárára meghamisították az alatt az idő alatt, amíg a városnál hivatalos utját járta. Bünyügi eljárás folyik azóta a fűtési ügyben. Most a Kaposváron megjelenő „Somogyvármegye” újabb leleplezett közöl. Adatszerezés fömutatja, hogy Kaposvár a vízvezeteki kellemetlenségek következtében csőd előtt áll. A vízvezeték összes költségeit ugyanis 350,000 koronára tervezték és a mű a városi mérnök hibájából mégis 700,000 koronába került. A 300,000 koronás tulajdossal csőd elé kerül a város annak is inkább, mert a mostani polgármesternek a képviselőtestület semmit sem akar többé megszavazni.

— **A fizetésrendezés Szegeden.** Szegeden a városi közgyűlés szerdán kezdte meg a városi tisztviselők fizetésrendezésének tárgyalását. Sok hozzászólás után elfogadták a városi főjegyző javaslatát, mely minden állásra fizetésjavítást ajánlott. Csütörtökön tárgyalják a részleteket.

— **Vármegyei aljegyző és főszolgabíró.** A marostordamegyei állapotokat jellemző úgy került szerdán a kir. Kurian tárgyalásra. Farkas Albert volt főispán a mult év folyamán állásuktól fölmentette az összes megyei tisztviselőket, mert mindannyian ellene s az alispán mellett foglaltak állást. A tisztviselőket azután más hivatalokkal helyettesítette. Ilyen helyettes főszolgabíró volt Jeney Kálmán is, aki jegyzőből lett marosvásárhelyi főszolgabíró. Mult évi február elején Jeney valamelyes memorandumot intézett a főispánhoz, amelyet Orbán Balázs vármegyei felfüggesztett aljegyző tett kritika tárgyává a „Székely Lapok” című újságban. Megírta, hogy Jeney Kálmán helyettes főszolgabíró, aki nyakig ül a fegyelmekben, akarja a megyei autonóm-pártot megtörni, holott jobb volna, ha gondoskodna, hogy szép szerével szabadulna el az őt fojtogató fegyelmektől. Jeney ezért nyomtatványt utján elküvetett rágalmasz miatt indított panaszt Orbán ellen, de a marosvásárhelyi esküdtbírócsopót a becsületesítésben mondotta ki vétkenek, miért is az eljáró bíróság 100 korona fő- és 10 korona mellék pénzbüntetésre ítélte a vádlott aljegyzőt. A kir. Kuria szerdán Tarnai János bíró előadása után megemissitette az esküdt-

bíróság ítéletét s a vádlottat fölmentette a vád alól. A Kuria indoklásában kimondotta, hogy a panaszosnak, mint megyei köztisztviselőnek, miniszteri fölhatalmazásra lett volna szüksége a pör megindításánál, de miután ilyet nem mutatott be, az ítéletet megemissitési s a vádlottat fölmenteni kellett.

Szerkesztői üzenetek.

B. S. A küldeményt megkaptuk, de mivel későn érkezett, csak jövő számunkban hozzuk. Az eszmé helyes.

Kolozsvár. Most van tárgyalás alatt, annak idején egy példányt küldünk.

G. P. Nem azért nem közöltük a beküldött cikkeit, mivel nem osztjuk tartalmát, hanem azért, mert rettenetes rosszul van megírva és sok helyen olvashatatlan.

217.
1908. szám

Hirdetmény.

Az 1873. évi XX. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott végrehajtási utasítás 2. és 3. szakaszai alapján a lovak öszvérek, szamarak, kocsik, szekerek, személyszállító- és teher-automobílok, uti mozdonyok, szántó mozdonyok, önműködő mozgonyok és ulca-hengerek összeírása foganatosítandó lévén, felhívja a tanács városunk érdekelteket lakosait, hogy a fent elősoroltak közé tartozó tulajdonait 1908. évi január hó 20-tól kezdve, bezárólag január hó 31-ig a Csapó-utca 43. számú házban (200-ik lak-tanya), a jelzett napokon reggeli 8 órától 12 óráig bejelenteni el ne mulasszák, mivel a mulasztók fentemlített végrehajtási utasítás 3. §-a értelmében minden ló, valamint a fent elősoroltak után is 20 koronáig terjedhető s a szegényalap javára fordítandó pénzbirággal fognak büntetettini s utólagos bejelentésre is kötelezettek.

A nyilvántartás pontos vezetése végett ez alkalommal is az bejelentendő, ha a tulajdonos a mult évben bejelentett lovait stb. az év folyamán eladta.

A bejelentés alól fel vannak mentve:

1. Az állami lötenyészési intézetek lovai.
2. A katonai igazgatás lovai s a tényleg szolgáló katonatisztek azon saját lovai, melyekről szolgálattal ellátására szükségük van.

Debreczen, 1908 január hó 3.

A városi Tanács.

18,973.
1907. sz.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát tevő Simonffy-utcai 2. számú bérház első emeleti 6-ik számú: 3 szoba, 1 előszoba, 1 fürdőszoba, 1 konyha, 1 kamara, 1 klozett, 1 padlás és 1 pincéből álló lakásnak az 1908. évi május 1-től 1911. évi április hó 30-ig terjedő három évre bérbeadása iránt a nyilvános árverés az 1908. év január hó 22-ik napjának d. e. 9 órájára a városháza nagyeremébe tüzetett ki. Miről árverezni szándékozik azzal értesítetnek, hogy az árverési feltételek a számvevői hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a kikiáltási ár 10%-a bánatpénzül az árverelő bizottságnál letendő.

Debreczen, 1907 december 19.

A városi tanács